

Sygn. akt III USK 514/21

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania B. B.

od decyzji Z. [...] w J.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19 lipca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 kwietnia 2021 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę
240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2021 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 27 sierpnia 2019 r., IV U [...], w ten sposób, że oddalił odwołanie od decyzji z dnia 27 marca 2019 r. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. stwierdzającej, że B. B. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 14 kwietnia 2016 r., a ponadto zasądził od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 420 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

W skardze kasacyjnej B. B. zarzucił naruszenie: 1. art. 227 w związku z art. 233 § 1 oraz 327¹ k.p.c.; 2. art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił potrzebą wykładni art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik organu rentowego wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie jej oddalenie oraz zasądzenie na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Nie przysługuje od każdego orzeczenia sądu drugiej instancji, które nie satysfakcjonuje strony skarżącej. Wnosi się ją do Sądu Najwyższego od prawomocnego wyroku poza tokiem instancji. Jej przyjęcie do merytorycznego rozpoznania musi być uzasadnione istotnym interesem publicznym, w szczególności potrzebą dokonania wykładni przepisów, które jeszcze nie doczekały się sądowej interpretacji albo wywołują wątpliwości interpretacyjne, rozstrzygnięciem istotnych zagadnień prawnych, zwłaszcza o charakterze precedensowym, dotychczas nierozważanych przez Sąd Najwyższy, wreszcie wyeliminowaniem orzeczeń oczywiście i rażąco wadliwych.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność

postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości prawne powinno polegać na wskazaniu konkretnych przepisów prawa i na wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715). Uzasadnienie takiego wniosku wymaga merytorycznego wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia: 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; 22 czerwca 2022 r., I CSK 1674/22, LEX nr 3362918; z dnia 19 stycznia 2022 r., III PSK 123/21, LEX nr 3324590).

Odnosząc się natomiast do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona

(art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny, w czym wyraża się ta "oczywistość" i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarga kasacyjna wniesiona przez skarżącego nie spełnia wymagań przewidzianych dla tego środka zaskarżenia. Pomimo powołania się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 2 i 4 k.p.c., które w ocenie pozwanego mają stanowić o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie zawiera bowiem odrębnego uzasadnienia złożonego wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy wielokrotnie podkreślał, że nie jest jego rzeczą poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń, jeżeli strona nie powołała ich we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, LEX nr 2312016; z dnia 4 lipca 2017 r., III CSK 64/17, LEX nr 2351305; z dnia 10 maja 2018 r., I CSK 800/17, LEX nr 2486177; z dnia 31 sierpnia 2021 r., III CSK 82/21, LEX nr 3342496). Brak wyjaśnienia powodów, dla których skarżący domaga się wykładni wskazywanych przez niego przepisów oraz podnosi oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, uchyla obowiązek Sądu Najwyższego badania, czy te przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania rzeczywiście wystąpiły.

Niezależnie od powyższego należy podnieść, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się pogląd, zgodnie z którym równoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) co do zasady wyklucza możliwość twierdzenia o oczywistej zasadności skargi. Albo jest tak, że w sprawie są istotne wątpliwości prawne, wobec czego jej rozstrzygnięcie nie jest oczywiste, albo nie ma żadnych wątpliwości tego rodzaju, a występują rażące uchybienia wytknięte w skardze, świadczące o jej oczywistej zasadności (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 czerwca 2022 r., I CSK 219/22, LEX nr 3359591; z dnia 21 stycznia 2022 r., I CSK 1285/22, LEX nr

3303316; z dnia 9 kwietnia 2017 r., II UK 170/16, LEX nr 2310113; z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355). Z powyższego wynika, że co najmniej jeden z alternatywnie "konkurencyjnych" przesłanek wskazanych jako wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej był chybiony.

Wreszcie należy stwierdzić, że wykonywanie działalności pozarolniczej (gospodarczej) w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych to rzeczywista działalność o cechach określonych w ustawach o działalności gospodarczej, czyli działalność zarobkowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Ocena, czy jest wykonywana działalność gospodarcza należy przede wszystkim do sfery ustaleń faktycznych, a dopiero następnie do ich kwalifikacji prawnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r., II UK 259/11, LEX nr 1235838 oraz orzecznictwo powołane w jego uzasadnieniu). Podstawą faktyczną rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji było poczynienie ustalenia faktycznego, że skarżący nie wykonywał czynności składających się na prowadzenie działalności gospodarczej. To ustalenie faktyczne jest wiążące w postępowaniu kasacyjnym.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398⁹ § 2 orzekł jak w sentencji. O kosztach orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c.

[as]